

# Відповідальність на час воєнного стану: to be or not to be

У зв'язку із воєнним станом до Податкового кодексу України були внесені зміни, що на цей період встановлюють особливості оподаткування.

Але в цій публікації звертаємо увагу виключно на окремі підпункти в пункті 69 підрозділу 10 розділу XX ПКУ. Адже саме в цьому пункті мова йде про застосування/незастосування **відповідальності** до платника податків за порушення, допущені в період воєнного стану.

За такий короткий період щодо відповідальності законодавець змінював свою думку тричі:

- З 24.02.2022 до 16.03.2022 – перший період [Закон від 03.2022 № 2118-IX];
- З 17.03.2022 до 26.05.2022 – другий період [Закон від 03.2022 № 2120-IX];
- З 27.05.2022 по тепер – третій період [Закон від 12.05.2022 № 2260-IX].

У всіх законів першоавторство у п. Гетманцева Д. О.

*Так, в перший період – у випадку відсутності у платника податків можливості своєчасно виконати свій податковий обов'язок, платник податків звільнявся від відповідальності з обов'язковим виконанням таких обов'язків протягом трьох місяців після припинення або скасування воєнного стану в Україні.*

*В другий період – все те ж саме, але **додалась відповідальність, якщо порушення були виявлені за наслідками перевірок.** На додаток до цього, у цьому періоді законодавець, фактично, повністю **скасував можливість форс-мажору** щодо*

порушень, виявлених під час перевірок.

**В третій період – законодавець зрозумів, що форс-мажором нехтувати не можна. Усунув свою допущену недолугість і повернув можливість звільнення від відповідальності платника податків внаслідок впливу форс-мажорних обставин. Але тут же вказав, що для визнання можливості/неможливості виконання обов'язку Мінфін має розробити порядок.**

Більш наочно це виглядає так:

Період I	Період II	Період III
Закон від 03.03.2022 № 2118-IX	Закон від 15.03.2022 № 2120-IX	Закон від 12.05.2022 № 2260-IX
з 07.03.2022 до 16.03.2022	з 17.03.2022 до 26.05.2022	з 27.05.2022
69. Установити, що тимчасово, на період до припинення або скасування воєнного стану на території України, справляння податків і зборів здійснюється з урахуванням особливостей, визначених у цьому пункті.	69. Установити, що тимчасово, на період до припинення або скасування воєнного стану на території України, справляння податків і зборів здійснюється з урахуванням особливостей, визначених у цьому пункті.	69. Установити, що тимчасово, на період до припинення або скасування воєнного стану на території України, введеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, справляння податків і зборів здійснюється з урахуванням особливостей, визначених у цьому пункті.

<p>69.1. У випадку відсутності у платника податків можливості своєчасно виконати свій податковий обов'язок, зокрема щодо дотримання термінів сплати податків та зборів, подання звітності, у тому числі звітності, передбаченої пунктом 46.2 статті 46 цього Кодексу, реєстрації у відповідних реєстрах податкових або акцизних накладних, розрахунків коригування, подання електронних документів, що містять дані про фактичні залишки пального та обсяг обігу пального або спирту етилового тощо, <b>платники податків звільняються від передбаченої цим Кодексом відповідальності з обов'язковим виконанням таких обов'язків протягом трьох місяців після припинення або скасування воєнного стану в Україні.</b></p>	<p>69.1. У випадку відсутності у платника податків можливості своєчасно виконати свій податковий обов'язок, зокрема щодо дотримання термінів сплати податків та зборів, подання звітності, у тому числі звітності, передбаченої пунктом 46.2 статті 46 цього Кодексу, реєстрації у відповідних реєстрах податкових або акцизних накладних, розрахунків коригування, подання електронних документів, що містять дані про фактичні залишки пального та обсяг обігу пального або спирту етилового тощо, <b>платники податків звільняються від передбаченої цим Кодексом відповідальності з обов'язковим виконанням таких обов'язків протягом трьох місяців після припинення або скасування воєнного стану в Україні.</b></p>	<p>69.1. У разі відсутності у платника податків можливості своєчасно виконати свій податковий обов'язок щодо дотримання термінів сплати податків та зборів, подання звітності, у тому числі звітності, передбаченої пунктом 46.2 статті 46 цього Кодексу, реєстрації у відповідних реєстрах податкових або акцизних накладних, розрахунків коригування, подання електронних документів, що містять дані про фактичні залишки пального та обсяг обігу пального або спирту етилового тощо, <b>платники податків звільняються від передбаченої цим Кодексом відповідальності з обов'язковим виконанням таких обов'язків протягом шести місяців після припинення або скасування воєнного стану в Україні.</b></p> <p>...</p> <p><b>Порядок підтвердження можливості чи неможливості виконання платником податків обов'язків, визначених у цьому підпункті, та перелік документів на підтвердження затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.</b></p>
---	---	--

<p>69.2. Податкові перевірки не розпочинаються, а розпочаті перевірки зупиняються.</p>	<p>69.2. Податкові перевірки не розпочинаються, а розпочаті перевірки зупиняються, крім:</p> <p>...</p> <p><b>У разі виявлення порушень законодавства за результатами проведення перевірок, передбачених цим підпунктом,</b> до платників податків застосовується відповідальність згідно з цим Кодексом, законами, контроль за якими покладено на контролюючі органи, а вимоги законодавства щодо мораторію (зупинення) застосування штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) на період дії воєнного, надзвичайного стану та/або на період дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України на всій території України з метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), у такому випадку <b>не застосовуються, у тому числі положення підпункту 112.8.9 пункту 112.8 статті 112 цього Кодексу”</b></p>	<p>69.2. Податкові перевірки не розпочинаються, а розпочаті перевірки зупиняються, крім:</p> <p>...</p> <p>У разі виявлення порушень законодавства за результатами проведення перевірок до платників податків застосовується відповідальність згідно з цим Кодексом, законами, контроль за виконанням яких покладено на контролюючі органи, <b>з урахуванням обставин, передбачених підпунктом 112.8.9 пункту 112.8 статті 112 цього Кодексу,</b> що звільняють від фінансової відповідальності. При цьому вимоги законодавства щодо мораторію (зупинення) застосування штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) на період дії воєнного, надзвичайного стану та/або на період дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України на всій території України з метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), не застосовуються.</p>
--	---	---

Поки самого порядку немає, платники вимушені будуть доводити самотійно можливість виконання/невиконання податкового обов'язку. А податкові органи, очевидно, будуть вважати, що немає Порядку, – немає підстав для звільнення від відповідальності.

Також звертаємо увагу, що у фабулі п. 69 підрозділу 10 розділу XX ПКУ йдеться про те, що особливості застосовуються саме **до справляння податків і зборів**, а про відповідальність не згадується. Однак, притягнення до відповідальності не є частиною процесу справляння податків і зборів.

То ж слід врахувати, що існує загальний підхід до покладання відповідальності/звільнення від відповідальності за умов форс-мажору, передбачений пп. 112.8.9 ПКУ через множинне трактування прав та обов'язків платника податків (п. 56.21 ПКУ).

Такі недолугі помилки свідчать про поверхневий підхід під час підготовки змін до головного податкового закону. І не факт, що цим все обмежиться.

Далі буде.

**Компанія Вікторія**

---

## **ПДВ на аванс та по факту виконаних робіт: черговість виникнення податкового зобов'язання**

Податковий кодекс передбачає, за загальним правилом, виникнення податкового зобов'язання з ПДВ по факту першої події.

Однак, на практиці бувають і складні випадки. До прикладу – в рахунку на оплату авансу вказувались по позиційно етапи, за які передплата відбувалась частково. Згодом оплата вже надходить без деталізації.

ДПС надано платнику Індивідуальну податкову консультацію, яка підтримує позицію виникнення податкового зобов'язання з

акцентом на ідентифікації авансу як першої події, так і кожної наступної події – по факту виконаних робіт.

Приводимо ІПК від ДПС України нижче.



**ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ  
(ДПС)**

Львівська пл., 8, м. Київ, 04053, тел.: (044) 272-62-55  
E-mail: post@tax.gov.ua, сайт: www.tax.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 43005393

від \_\_\_\_\_ 20 \_\_\_\_ р. № \_\_\_\_\_

На № \_\_\_\_\_ від \_\_\_\_\_ 20 \_\_\_\_ р.

**ТОВ «**

**»**

(код ЄДРПОУ  
а/с № 522, м. Чернівці, 58001  
attorneys@vg.ua

**Головне управління ДПС  
у місті Києві**

**Індивідуальна податкова консультація**

Державна податкова служба України за результатами розгляду звернення ТОВ « \_\_\_\_\_ » від 22.11.2021 № 22/11/2021 (вх. ДПС № 5480/ІПК/6 від 29.11.2021) щодо визначення податкових зобов'язань з ПДВ та, керуючись статтею 52 Податкового кодексу України (далі – ПКУ), повідомляє.

У своєму зверненні платник податку повідомив, що надає замовнику послуги з організації та проведення пусконаладжувальних робіт по 70 об'єктах поетапно. Згідно з умовами договору замовник сплачує авансовий платіж у розмірі 10 % від загальної вартості робіт по усіх об'єктах, а залишок вартості робіт (90 %) оплачується частинами після оформлення акту приймання-передачі виконаних робіт.

Хронологія подій за операціями наступна:

часткова попередня оплата у розмірі 10 % вартості робіт по усіх об'єктах (на дату отримання коштів платником податку – постачальником складено податкову накладну в розрізі об'єктів і робіт),

оформлення акту приймання-передачі виконаних робіт по 9 об'єктах.

Враховуючи вищевикладене, Товариство просить надати індивідуальну податкову консультацію щодо виникнення податкових зобов'язань на дату оформлення акту приймання-передачі виконаних робіт по 9 об'єктах, якщо вартість таких робіт не перевищує суму отриманого авансу у розмірі 10% вартості робіт по усіх об'єктах.

Відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, регулюються нормами ПКУ (пункт 1.1 статті 1 ПКУ).

Пунктом 44.1 статті 44 ПКУ визначено, що для цілей оподаткування платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників,



пов'язаних з визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, на підставі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством. Платникам податків забороняється формування показників податкової звітності, митних декларацій на підставі даних, не підтверджених документами, що визначені абзацом першим пункту 44.1 статті 44 ПКУ.

Правові основи оподаткування ПДВ встановлено розділом V та підрозділом 2 розділу XX ПКУ.

Відповідно до підпунктів «а» і «б» пункту 185.1 статті 185 ПКУ об'єктом оподаткування ПДВ є операції платників податку з постачання товарів/послуг, місце постачання яких відповідно до статті 186 ПКУ розташоване на митній території України.

Датою виникнення податкових зобов'язань з постачання товарів/послуг вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

а) дата зарахування коштів від покупця/замовника на банківський рахунок платника податку як оплата товарів/послуг, що підлягають постачанню, а в разі постачання товарів/послуг за готівку - дата оприбуткування коштів у касі платника податку, а в разі відсутності такої - дата інкасації готівки у банківській установі, що обслуговує платника податку;

б) дата відвантаження товарів, а в разі експорту товарів - дата оформлення митної декларації, що засвідчує факт перетинання митного кордону України, оформлена відповідно до вимог митного законодавства, а для послуг - дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг платником податку (пункт 187.1 статті 187 ПКУ).

Пунктами 201.1 і 201.10 статті 201 ПКУ визначено, що при здійсненні операцій з постачання товарів/послуг на дату виникнення податкових зобов'язань платник податку зобов'язаний скласти податкову накладну в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації у порядку, визначеному законодавством, кваліфікованого електронного підпису уповноваженої платником особи та зареєструвати її в Єдиному реєстрі податкових накладних у встановлений ПКУ термін.

Податкова накладна складається на кожне повне або часткове постачання товарів/послуг, а також на суму коштів, що надійшли на поточний рахунок як попередня оплата (аванс) (пункт 201.7 статті 201 ПКУ).

Господарські відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами та іншими учасниками відносин у сфері господарювання, регулюються Господарським кодексом України (далі – ГКУ).

Статтею 67 ГКУ встановлено, що відносини підприємства з іншими підприємствами, організаціями, громадянами в усіх сферах господарської діяльності здійснюються на основі договорів.

Таким чином у ситуації, описаній у зверненні, часткова попередня оплата у розмірі 10 % вартості робіт по усіх об'єктах є першою подією за операцією з

постачання, на дату якої має бути складена податкова накладна виходячи з суми такої попередньої оплати.

При цьому постачальник та замовник мають відповідно до умов договору самостійно визначити порядок оплати робіт: чи попередня оплата здійснюється у розмірі 10 % вартості робіт окремо по кожному з об'єктів, чи у розмірі 10% від вартості усього об'єму робіт, визначеного договором (відбувається оплата повної вартості частини робіт по об'єктам). У кожному з цих випадків податкова накладна складається на суму попередньої оплати із зазначенням фактичної кількості (частки) робіт, за яку здійснено таку попередню оплату.

У разі, якщо договором передбачено пооб'єктну оплату вартості робіт, то враховуючи, що авансом оплачено лише 10% вартості таких робіт по кожному об'єкту окремо, на дату оформлення акту приймання-передачі виконаних робіт по 9 об'єктах у постачальника виникають податкові зобов'язання виходячи з 90% неоплаченої вартості виконаних робіт по таких 9 об'єктах.

Якщо ж договором передбачено загальну (не пооб'єктну) оплату вартості робіт, то на дату оформлення акту приймання-передачі виконаних робіт по 9 об'єктах, вартість яких не перевищує суму попередньої оплати, податкові зобов'язання з ПДВ у постачальника не виникають (податкові зобов'язання у цьому випадку виникатимуть на дату, на яку вартість фактично виконаних робіт, підтверджена відповідним актом, перевищить суму отриманого постачальником авансу).

Відповідно до норм чинного законодавства (стаття 36 ПКУ) платники податку зобов'язані самостійно декларувати свої податкові зобов'язання та визначати сутність і відповідність здійснюваних ними операцій тим, які перераховані ПКУ.

Згідно з пунктом 52.2 статті 52 ПКУ індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію.

**Директор Департаменту  
методології**



**Мар'яна КУЦ**

💙 🧡 Компанія Вікторія продовжує повноцінно працювати та пропонує весь спектр послуг для бізнесу:

- ✓ реєстрацій в ЄДР;
- ✓ бухгалтерського супроводу для підприємств та підприємців;
- ✓ податкового планування, підбору оптимальної моделі оподаткування;
- ✓ юридичного захисту в адміністративному та судовому порядку;
- ✓ підбору РРО/ПРРО, їх сервісного обслуговування;
- ✓ підготовки/отримання КЕП (електронного підпису), підбору токенів;
- ✓ юридичної адреси, оренди офісних приміщень;
- ✓ митно-брокерського супроводу ЗЕД та ін.

Для внутрішньо переміщеного бізнесу допоможемо в релокації. Працюємо в офісному й дистанційному режимі. Ціни конкурентні, можливі знижки.

☎ +38095 595 7777

✉ office@vg.ua

Деталі на нашому сайті у відповідних розділах 🌐 [victorija.ua](http://victorija.ua)

---

## Строк для подання заперечення на акт перевірки ДПС

За загальним правилом, у разі незгоди з актом перевірки, платник податків має право подати заперечення та додаткові документи й пояснення протягом 10 робочих днів з дня, наступного за днем отримання такого акта.

Такі заперечення, додаткові документи й пояснення є невід'ємною частиною матеріалів перевірки.

**Це встановлено п. 86.7 ст. 86 Податкового кодексу України.**

Крім того, згідно п. 44.6 ст. 44 ПКУ якщо платник після закінчення перевірки та до прийняття рішення контролюючим органом за результатами такої перевірки надає із запереченням документи, що підтверджують показники, відображені таким платником податків у податковій звітності, не надані під час перевірки, такі документи **повинні бути** враховані контролюючим органом під час розгляду ним питання про прийняття рішення.

Додатково слід зазначити, що заперечення розглядається створеною керівником контролюючого органу комісією протягом 10 робочих днів, що настають за днем отримання заперечень до акта перевірки та/або додаткових документів і пояснень (пп. 86.7.1 ст. 86 ПКУ).

Компанія Вікторія

*У разі, якщо у вас виникла необхідність адвокатського захисту від протиправних дій/вимог контрагентів, звертайтеся за електронною адресою юридичного партнера Компанії Вікторія – А0 «Західна Правозахисна Група» – [office@vg.ua](mailto:office@vg.ua) або через форму швидкого звернення (натисніть кнопку нижче)*

**ЗАМОВИТИ ON-LINE**



**Зверніть увагу, додатково Ви зможете замовити за акційними знижками:**

- послуги бухгалтерського обслуговування для підприємств та податкового супроводу для підприємців (послуги з бухгалтерського та податкового аутсорсингу);
- консультації з оптимізації та планування податкового навантаження. Вибору оптимальної системи оподаткування;
- послуги аутстафінгу (лізинг персоналу, як елемент оптимізації оформлення працівників);
- виготовлення документів по охороні праці;
- **електронні ключі** та програмне забезпечення для подання електронної звітності «Соната»;
  - ПРРО “Вчасно”;
  - Касові апарати/РРО Datecs;
- постановку на облік РРО/ПРРО та отримання ліцензії на торгівлю алкогольними та тютюнови